

“Composteren is kinderspel”

Composteren gaat hand in hand met de natuur en is ook een sleutelelement in de werking ervan. Dit is al zo sinds de eerste tekenen van leven op onze planeet (planten, dieren). De elementen groeien, sterven af en dienen uiteindelijk als voedsel voor de volgende generatie. In de natuur gaat alles zijn gang, zonder bemoeienissen van buitenaf.

In de tuin gebruiken we dit principe ook, al proberen wij dit steeds naar ons eigen hand te zetten wat alles gecompliceerder maakt dan het eigenlijk is. Wij gaan onze tuin te proper houden, ruimen het “afval” op en gooien dit alles op een hoopje achter in de tuin. Dit werkt contraproductief en is niet gunstig voor de ontwikkeling van je tuin.

Maar wij zouden geen mensen zijn als we geen oplossingen zouden vinden voor deze situatie. Composteren blijft kinderspel als je je aan de regels houdt.

Het gebruik van compost heeft veel voordelen

- Het stimuleert het bodemleven (schimmels, bacteriën, ongewervelden)
- Het verbetert de grondstructuur
- Het vergroot de wateropbergbaarheid van de bodem
- Het buffert temperatuurverschillen tussen dag en nacht
- Het levert traagwerkende voedingsstoffen aan de plantencellen
- Het heeft een ziekteverwerende werking (thee)
- Wanneer goed toegepast geeft het een minimale milieulast

5.4. Compost als volwaardige bemestingsbron

Compost kan je in principe in heel de tuin gebruiken, behalve bij zuurminnende planten.

Toch zou compostgebruik in de moestuin meer doordacht moeten zijn. Hier is compost een basisbemesting. Uit vorige hoofdstukken weten we dat compost de Ph verhoogt maar de voedingsstoffen in compost zijn niet altijd dezelfde. De gebruikte materialen, temperatuur en weeromstandigheden hebben hier een invloed op. Daarom is het van belang om je bemestingsplan strikt op te volgen.

Wanneer compost toedienen

In een siertuin is het toegestaan om het hele jaar compost toe te dienen.

In de moestuin geldt de vuistregel dat het toedienen van compost voor de winter grotere voedselverliezen tot gevolg heeft dan gebruik na de winter.

Concreet: Je kunt best enkele weken voor er groenten worden geplant of net voor het zaaien compost toedienen.

Welke compostmaker ben jij?

Compost maken is kinderspel zeggen ze. Dat is het ook als je je aan de spelregels houdt. Hoe meer je met het spel speelt hoe beter de compost wordt, daarom spreken over...

Passief

Hier gooi je alle organisch afval op een hoop zonder verder naar om te zien. Dit organisch materiaal vergaat zeer traag en de voedingswaarde hierin is te verwaarlozen. Dit zou alleen maar kunnen gebruikt worden als bodemverbeteraar.

Actief

Hier vul je de eerste bak, deze is vol.

Deze wordt dan omgezet naar de tweede bak.

Je vult terug bak één. Is deze vol gaat bak twee naar bak drie en één kan dan in bak twee.

Actiever

Voor gevorderden

Actiefst

Voor gevorderden

Met passie

Voor gevorderden

5.7. Compost maken (actief)

Controleer eerst hoe groot je tuin is en wat voor soort afval je hebt.

 Vanaf 10 are kies je voor bakken van houtpaletten, gevlochten van snoeihout, draad of kunststof (Eco-oH).

 Deze geef je een plaats in de schaduw.

 Bak 1: vers - bak 2: jonge compost - bak 3: rijpe compost

 Bij veel regen en vooral in de winter dek je bak 1 af. Bak 2 en 3 dek je altijd af tegen de regen (om uitspoelen van voedingsstoffen tegen te gaan).

 Geef bak 1 regelmatig water (de hoge temperatuur doet het vocht verdampen).

 Afval mengen.

 Afval zo klein mogelijk.

 Minstens 3x per jaar omzetten.

 Tot 10 are kies je voor een compostvat.

 Deze geef je een plaats waar meer zon is dan schaduw.

 Op een tegelvloer plaatsen met tussen de tegels een spatie van ± 2 cm. (luchttoevoer, vochtafvoer, toestroom van ongewervelde bodemdieren).

 Minstens 1x per week beluchten (enkel door het verse en het jonge compost).

 Afval mengen.

 Afval zo klein mogelijk.

 Dit compost is doorgaans natter dan compost uit een bak. Dit wil niet zeggen dat je hier ook regelmatig het vochtgehalte moet controleren.

G.F.T.- scheiden op soort. Δ G.F.T. + vocht + lucht

Groen = nat: gaat heel snel ontbinden maar composteert niet op zichzelf, koekt aan elkaar en gaat stinken.

Bruin = droog: composteert heel traag op zichzelf. Wordt gebruikt om het groen te voorzien van lucht, vochtgehalte wordt verdeeld. Bruin wordt sneller gecomposteerd.

Geen gekookte etensresten composteren.

Te droog: water geven - te nat: bruin materiaal toevoegen of beluchten.

Creëer een omgeving waar de helpers actief kunnen werken (pissebedden, duizendpoten, miljoenpoten, springstaartjes, schimmels enz....

Wanneer is compost klaar voor gebruik?

Cresson test: Neem een potje (bloem, smeerboter) doe hier de compost in dat je wil gaan gebruiken. Meng wat witzand onder. Zaai wat tuinkers. Geef water en dek af met plastic. Als de tuinkers mooi fris groen groeit dan is de compost klaar voor gebruik. Is de groei van de tuinkers ongelijk en heeft het vele gele blaadjes dan is de compost nog niet klaar voor gebruik.

Onkruid test: Doe met de compost hetzelfde als de cresson test, maar je zaait niks. Zet het potje vochtig gemaakt en onder plastic weg. Als er na 14 dagen enkele (onkruid) plantjes opstaan dan heb je compost met weinig onkruid. Staat het potje groen van de plantjes, dan heb je nog wat werk.

Compost brengt men bovenop de tuinaarde aan, kan lichtjes ingeharkt worden. Compost is een ideale bodemverbeteraar, toch bevat deze ook de nodige N, P, K afhankelijk van welk soort materiaal je hebt gebruikt (mengen bruin, groen) en het afdekken van de bakken spelen hier een zeer belangrijke rol.

pH7 à 8 dus niet aan zuur minnende planten geven (azalea's, rododendrons, heidesoorten, kalmia, gaultheria, pierris, liquidambar "amberboom").

Toevoegen van kalk aan compost is verboden!

Zandgrond = arme grond. Zandgrond kan geen humus vasthouden, hierin zitten wel de voedingselementen.

Bentoniet mee laten composteren, zo maak je een klei- humuscomplex. Deze blijven langer aanwezig in de bodem, en geven zo de voedingsstoffen aan de plant wanneer deze ze nodig heeft (4 liter te verdelen in laagjes tijdens het vullen van de eerste bak)

Extra voeding: Dierlijke uitwerpselen van planteneters mee laten composteren.

Anders composteren

Mensen blijven zoeken naar diverse manieren om het G.F.T.-afval te kunnen verwerken. Zo hebben we bijvoorbeeld:

Op appartement; een wormery of bokashi (gefermenteerd)

Compost enkel van bladeren (bladercompost)

Materiaal direct op de teeltaarde aanbrengen, verteert ter plaatse en onderdrukt onkruidgroei (mulchen)

Composteringsproces zo opvolgen en beïnvloeden dat je al na 10 weken bruikbare compost hebt.

Holsteens Carlo

Composter

Compostthee maken van rijpe compost om micro-organisme te activeren en zo de planten sterker maken...

Problemen bij composteren oplossen

Composteringsproces

G.F.T. moet aanwezig zijn voor een geslaagd composteringsproces. Hoe meer diversiteit in het afval, hoe groter de diversiteit aan bodemleven (schimmels en bacteriën zitten ook geënt op het tuinafval).

VOCHT - Bodemleven gedijt het best in een vochtige omgeving. Dit moet regelmatig gecontroleerd worden.

LUCHT - Bodemleven dat voor gezonde planten zorgt, zijn aerobe organismen. Zij moeten zuurstof hebben tijdens het omzetten van het organisch materiaal.

G.F.T

Kleine elementen worden gemakkelijker afgebroken. Maar als er enkel kleine elementen aanwezig zijn, dan verdwijnt de zuurstof te snel uit de composthoop.

We weten dat bruin materiaal wordt afgebroken door schimmels. Maar als het bruin materiaal te klein is, wordt het veel sneller afgebroken door bacteriën en krijgen de schimmels niet eens de kans om in te grijpen in het afbraakproces. Zo krijg je ondanks het gebruik van bruin materiaal toch een bacteriedominantie. Maak daarom een gezonde afwisseling tussen gehakseld materiaal en takjes. X Breng je het materiaal in laagjes aan, dan composteer je gestaagd. Het volstaat dan om de laagjes elke 3 maanden om te draaien.

Als je materiaal genoeg hebt verzameld dan kan je de composthoop in één keer opzetten. Houd er rekening mee dat dit meer toezicht en ingrijpen vraagt. Je voegt geen materiaal meer toe aan een hoop die in één keer wordt opgezet. Door in één keer op te zetten krijg je een goede opwarming. De temperatuur mag echter niet boven de 65°C komen want dan worden er te veel helpers gedood. Onder de 50°C is dan weer te koud.

Temperatuur te hoog

Je kunt de temperatuur laten dalen door de hoop om te zetten. Voeg water toe als de composthoop te droog aanvoelt. Twee dagen later kijk je de temperatuur weer na.

Je kunt ook extra bruin materiaal toevoegen want bacteriën kunnen een oorzaak zijn van een stijgende temperatuur.

Temperatuur te laag

Groen materiaal toevoegen.

Te nat.

Hoop omzetten en bruin materiaal toevoegen.

Te droog

Groen materiaal, water toevoegen.

Te weinig lucht

Hoop omzetten, meer takjes toevoegen.